

Jaarverslag 2010

Inhoud

Bestuursverslag	5
Verslag van het bestuur	6
Raad van Toezicht 2010	8
Organisatie en werkwijze	9
Sponsors & partners van het Klimaatfonds	13
CO₂-Verantwoording	15
CO ₂ -balans 2010	16
Grondslag berekeningen	17
Klimaatneutraal in 2010	19
CO ₂ -reductie projecten	21
Beoordelingsverklaring Baker Tilly Berk	25
Bijlagen	27
Bijlage 1: Emissiefactoren gehanteerd in 2010	28
Bijlage 2: Certificaat Essent	29

Overzicht tabellen & figuren

Tabellen

Tabel 1: CO ₂ -balans 2010	16
Tabel 2: Klimaatneutraal in 2010	19
Tabel 3: Totale CO ₂ -reductie 2010	21
Tabel 4: Uitgangspunten project SSV Toofan	21
Tabel 5: Uitgangspunten project Aloysius College	22
Tabel 6: Uitgangspunten project HTM Groen Gas	22
Tabel 7: Uitgangspunten project Den Haag LED op	23
Tabel 8: Gloeilamp versus ledlamp: CO ₂ footprint per geproduceerde lamp	24
Tabel 9: Gehanteerde emissiefactoren 2010	30

Figuren

Figuur 1: Werkwijze Klimaatfonds Den Haag	11
Figuur 2: Partners en sponsors Klimaatfonds Den Haag	13

Bestuursverslag

Verslag van het bestuur

De gedachte om een lokaal klimaatfonds te gebruiken voor het reduceren van CO₂-uitstoot via zichtbare, meetbare en lokale projecten is in 2005 ontstaan bij de oprichting van het Platform Duurzaam Den Haag.

Na ongeveer drie jaar onderzoek is een bedrijfsplan opgesteld dat de basis vormt voor het huidige Klimaatfonds Haaglanden. Er zijn vele deskundigen geraadpleegd bij het oplossen van vraagstukken die bij het uitwerken van het businessplan opdoemden.

Bijvoorbeeld: wat is de financieringsbron van het Klimaatfonds? Als dit de gekwantificeerde CO₂-uitstoot van grote organisaties is, zoals de gemeentelijke organisatie, hoeveel geld kan dan gevraagd worden voor het reduceren en daarmee compenseren van 1 ton CO₂? Een volgende vraag is: waar worden de compensatieprojecten uitgevoerd en hoe kun je aannemelijk maken dat de voorgenomen CO₂-reductie ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd, zodanig dat een accountant de uitkomsten kan beoordelen. In dit jaarverslag worden de bovenstaande vragen beantwoord. Na de start van het Klimaatfonds in 2009 en in 2010 heeft de Klimaatfondsorganisatie door praktijkervaringen en voortschrijdend internationaal en nationaal inzicht de uitgangspunten meerdere malen moeten aanscherpen. We kunnen echter nu stellen dat het Klimaatfonds de wijze waarop klimaatbeleid op lokaal niveau inzichtelijk en voor burgers en bedrijven aantrekkelijk moet worden gemaakt onder de knie heeft gekregen en dat het Klimaatfonds er in 2010 daadwerkelijk in is geslaagd om een behoorlijke reductie van CO₂-uitstoot te realiseren.

De Statuten van het Klimaatfonds Den Haag zijn al in november 2008 opgesteld, en zijn analoog aan de Statuten van de Ontwikkelingsmaatschappij Den Haag (Om Den Haag). Om de onvermijdelijke overheadkosten beperkt te houden is er voor gekozen om medewerkers in dienst van Om Den Haag tegen een bepaald uurtarief te detacheren bij het Klimaatfonds. Inmiddels is er een zakelijke relatie tussen beide organisaties en is een samenwerkingsovereenkomst en een rekening-courant-verhouding vastgesteld door zowel de Raad van Toezicht van het Klimaatfonds als de Raad van Toezicht van Om Den Haag, zodat in alle opzichten wordt voldaan aan de relevante wet- en regelgeving.

Het Klimaatfonds Den Haag heeft in 2010 de CO₂-uitstoot van de gemeentelijke organisatie met lokale projecten gecompenseerd. Dit resultaat is bereikt dankzij de steun van alle in dit jaarverslag genoemde partners, die allen in meer of mindere mate een bijdrage hebben geleverd. Zonder de andere partners tekort te willen doen, moet hier in het bijzonder de gemeente Den Haag worden genoemd, omdat deze gemeente een essentiële rol heeft gespeeld in het totstandkomen van het fonds en in het uitvoeren van de projecten.

De projecten hebben voor een deel gezorgd voor een ex ante compensatie. Dat wil zeggen dat aannemelijk is gemaakt dat de gewenste CO₂-reductie zal worden gehaald in een crediteringsperiode die niet langer is dan 15 jaar. Deze periode is algemeen geaccepteerd.

Voor één project is de compensatie al ex-post behaald. Dit project (het kopen van groen gas voor HTM) bepaalt ruim 40% van de totale compensatie.

Uit het onderhavige jaarverslag blijkt dat ook burgers van Den Haag hebben geprofiteerd van de projecten van het Klimaatfonds. Zo hebben veel Hagenaars gebruik gemaakt van het aanbod om tegen een lage prijs een gloeilamp om te ruilen voor een kwalitatief goede led lamp, zodat meteen bespaard kon worden op de energierekening.

De toekomstvisie

Nu de basis voor lokale CO₂-reductie is gelegd, wil het Klimaatfonds in de eerste plaats de werkingssfeer uitbreiden, hetgeen in 2011 al is gebeurd met de uitbreiding van het fonds naar Haaglanden. Meer fundamenteel is de wens de lokale compensatie definitief te professionaliseren door het ontwikkelen van lokale certificaten die organisaties en bedrijven kunnen kopen en die een bepaalde op lokale basis gereduceerde CO₂-waarde vertegenwoordigen. Met deze certificaten moet uiteindelijk de omzetting van 40% ex-post compensatie naar 100% ex-post compensatie worden gerealiseerd. De certificaten spelen in op wensen uit de markt en verstevigen de financiële positie van het Klimaatfonds. Daarvoor is het ook wenselijk de ruimte, die voor Nederland is vastgesteld voor CO₂-uitstoot met de aantoonbare lokale reductie evenredig vermindert. Als deze slag geslagen is, heeft het Klimaatfonds Haaglanden met recht het lokale klimaatbeleid een aantal forse stappen verder geholpen; in het belang van het milieu, maar ook in het economische belang van de burger en van organisaties.

A stylized, handwritten signature in blue ink, consisting of a large 'V' and 'L' followed by a horizontal line and a vertical stroke.

Robert van Lente
Directeur - Bestuurder

Raad van Toezicht 2010

De Raad van Toezicht heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de stichting. De Raad van Toezicht kwam in 2010 relatief vaak bij elkaar: 12 januari; 9 februari; 23 maart; 15 juni en 17 september. De geplande vergadering van 10 december werd verplaatst naar januari 2011 in verband met de drukte rond de ledactie. Belangrijke onderwerpen van gesprek waren: communicatie, organisatie (organisatiestructuur, personeel), partners en uitbreiding naar Haaglanden, financieel (jaarrekening, begroting) en projecten (voortgang en CO₂-administratie).

De Raad van Toezicht 2010 heeft de volgende samenstelling:

Otto den Ouden

Hoofd Milieu en Vergunningen
gemeente Den Haag

Koos Lichtendonk

Manager Business Development
Siemens Energy

Hans Kursten

Manager External Affairs
Eneco

Jan Harm Brouwer

Provincie Zuid-Holland

Albert Jaap van Santbrink

Managing director
Terre des Hommes

Organisatie en werkwijze

De stichting Klimaatfonds Den Haag is opgericht op 17 maart 2009 op initiatief van het Platform Duurzaam Den Haag. Het Klimaatfonds Den Haag is het eerste lokale klimaatfonds in Nederland en wordt gedragen door zowel bedrijfsleven als overheid. Het fonds is uniek door de lokale werkwijze en de aantoonbare CO₂-reductie die het fonds realiseert.

De aanleiding voor de oprichting was het besef dat het noodzakelijk is te investeren in klimaatvriendelijke en klimaatneutrale projecten in Den Haag en omgeving. Tijdens het oprichtingssymposium van het Platform Duurzaam Den Haag in 2006 is uitgebreid gesproken over lokaal klimaatbeleid. Na voorbeelden uit het buitenland te hebben bestudeerd en na zorgvuldig onderzoek heeft het Platform Duurzaam Den Haag besloten het Klimaatfonds Den Haag op te richten. Het fonds moet een zichtbare en meetbare bijdrage leveren aan de vermindering van CO₂-uitstoot in Den Haag en daarmee aan de doelstelling van de gemeente om van Den Haag een klimaatneutrale stad te maken. Het werkkterrein van het Klimaatfonds is inmiddels uitgebreid tot de regio Haaglanden.

Aard en omvang van de organisatie

Het Klimaatfonds Den Haag is een onafhankelijke stichting, opgericht op initiatief van het Platform Duurzaam Den Haag. De leden van het Platform zijn de founding fathers van het fonds. Ontwikkelingsmaatschappij Den Haag (Om Den Haag) is secretaris van het Platform en heeft de oprichting van het Klimaatfonds in goede banen geleid. Medewerkers van Om Den Haag zijn tevens werkzaam voor het Klimaatfonds. Beide stichtingen hebben dezelfde directeur. Om belangenverstremgeling te voorkomen is een samenwerkingsovereenkomst en een rekening-courant overeenkomst tussen beide stichtingen opgemaakt en worden de werkzaamheden en financiën bewaakt door de Raad van Toezicht van Om Den Haag en de Raad van Toezicht van het Klimaatfonds Haaglanden.

De stichting kent een platte organisatiestructuur:

Robert van Lente, directeur - bestuurder

Shalini Siwpersad, projectleider en plv. directeur

Yvonne Bledoeg-Hoefsloot, projectmedewerker

Ambitie

De ambitie van het Klimaatfonds is om bij te dragen aan zichtbaar lokaal klimaatbeleid, waarbij de voordelen van lokaal klimaatbeleid worden vertaald naar voordelen voor burgers en bedrijven. Dit bereikt het fonds door lokaal verkregen gelden die gerelateerd zijn aan de hoeveelheid CO₂ die is veroorzaakt door grote organisaties zoals de gemeentelijke organisatie en waarbij het Klimaatfonds een compensatiebedrag per ton CO₂ ontvangt, te investeren in projecten die evenveel CO₂-uitstoot verminderen in de stad. Deze projecten leiden tot kostenbesparingen als het gaat om vermindering van energie- of warmtegebruik. De projecten zijn in eerste instantie gericht op maatschappelijke organisaties, die klimaatvriendelijke projecten uitvoeren. Het fonds wil deze organisaties hiervoor extra financiële ondersteuning bieden en/of laten profiteren van kennis, kunde of producten van partners van het Klimaatfonds. Dit streven om lokale gelden lokaal en transparant te investeren maakt het Klimaatfonds uniek.

Het Klimaatfonds onderschrijft niet alleen de klimaatambities van de gemeente Den Haag, maar van alle gemeenten uit de regio Haaglanden. Daarom is de werkingssfeer van het fonds sinds 2011 uitgebreid tot Haaglanden en heeft het Stadsgewest een plaats gekregen in de Raad van Toezicht. De wijze van opereren blijft hetzelfde: een gemeentelijke organisatie of een bedrijf in een bepaalde gemeente kan de eigen CO₂-uitstoot via het Klimaatfonds compenseren in reductieprojecten, die zoveel mogelijk worden uitgevoerd in dezelfde gemeente.

Concretisering van de ambitie

De geformuleerde ambities leiden tot de volgende werkwijze:

- Het toepassen van de trias energetica: eerst moeten organisaties, bedrijven en burgers gewezen worden op mogelijkheden de CO₂-uitstoot met maatregelen te verminderen. De resterende CO₂-uitstoot wordt op een wetenschappelijk wijze berekend en lokaal gecompenseerd.
- Het compenseren van de resterende uitstoot wordt gerealiseerd door het ondersteunen van zichtbare projecten in met name een aantal doelgroepen zoals scholen, culturele instellingen en sportverenigingen, die meetbaar en zichtbaar leiden tot evenveel CO₂-reductie.
- Een afgeleide doelstelling is om organisaties en burgers in Haaglanden te informeren over de gevolgen van CO₂-uitstoot en de economische voordelen van klimaatneutraliteit.

Een bijkomend effect van deze doelstelling is dat de regio minder afhankelijk wordt van fossiele brandstoffen. Bovendien wordt zo een verwachte stijging van de brandstofprijzen op een duurzame wijze opgevangen.

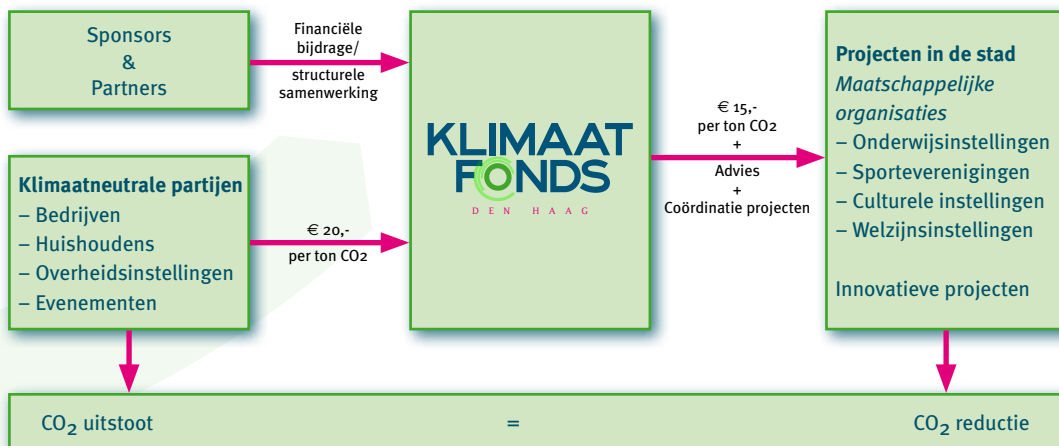

Het Klimaatfonds Den Haag behaalt deze ambities door:

- het geven van extra financiële steun aan maatschappelijke organisaties om klimaatvriendelijke projecten in de regio Haaglanden uit te voeren. Zonder deze extra steun zouden deze projecten niet of veel later worden uitgevoerd;
- het benutten van kennis, kunde en producten van partners van het Klimaatfonds ten bate van bovengenoemde ambities.

Werkwijze in beeld

Onderstaande figuur geeft de werkwijze van het Klimaatfonds weer. Het fonds dient evenveel CO₂ te reduceren als de partijen uitstoten die zich via het fonds klimaatneutraal willen maken. Voor elke € 20,- euro die het fonds ontvangt, dient 1 ton CO₂ aantoonbaar te worden gereduceerd in de stad.

Figuur 1: Werkwijze Klimaatfonds

Toelichting figuur 1

Klimaatneutrale partijen

Via het Klimaatfonds kunnen bedrijven, overheden, huishoudens en evenementen klimaatneutraal worden gemaakt. Voor elke ton CO₂-uitstoot wordt een bedrag in het fonds gestort. De CO₂-uitstoot wordt berekend aan de hand van verbruiken voor elektriciteit, gas, autokilometers, openbaar vervoer kilometers, vliegreizen en overnachtingen.

De volgende uitgangspunten worden gehanteerd:

- De organisatie (of een onderdeel ervan) kan aantonen dat zij duurzaamheid nastreeft en activiteiten ontwikkelt om CO₂-reductie te bereiken.
- De organisatie erkent de doelstellingen van het Klimaatfonds Den Haag.

Klimaatneutraal worden gebeurt stapsgewijs:

- a) Bereken het huidige energieverbruik en huidige brandstofverbruik voor (zakelijk) vervoer:
- huidige elektriciteitsverbruik (groene energie wordt niet meegerekend)
 - huidige gasverbruik
 - verbruikte liters brandstof voor zakelijk vervoer

De berekening wordt gemaakt op basis van facturen en registraties, zoals de gas- en energie-rekening.

- b) Stel een energiebesparingsplan op
Het Klimaatfonds Den Haag werkt samen met organisaties die een energiebesparingsplan kunnen opstellen. De kosten zijn voor rekening van de aanvrager.
- c) Reduceer de resterende CO₂-uitstoot via het Klimaatfonds
De resterende CO₂-uitstoot kan worden gereduceerd door een bedrag in het fonds te storten. De totale CO₂-uitstoot wordt berekend door de resterende verbruiken om te rekenen naar CO₂-uitstoot aan de hand van de emissiefactoren die in 2010 zijn vastgesteld door het Klimaatfonds (zie bijlage 1). Het Klimaatfonds financiert hiermee lokale, klimaatvriendelijke projecten die evenveel CO₂ reduceren als de organisatie na de besparingsmaatregelen nog produceert. Deze reductie wordt beoordeeld door de accountant (zie beoordelingsverklaring).

Projecten in de stad

De gelden van het fonds worden besteed aan projecten in de stad die leiden tot besparingen en daarmee ook tot CO₂-reductie. De projecten dienen te voldoen aan een aantal voorwaarden. De aanmeldprocedure verloopt via de volgende stappen:

- een organisatie geeft te kennen een klimaatvriendelijk project te willen uitvoeren dat voldoet aan alle voorwaarden die het Klimaatfonds heeft opgesteld. Hiervoor kan het aanvraagformulier op onze website worden ingevuld en opgestuurd;
- het Klimaatfonds beoordeelt de aanvraag en toetst deze aan de door het fonds opgestelde criteria;
- de uitkomst van deze beoordeling wordt schriftelijk meegedeeld aan de betreffende organisatie;
- indien het project geschikt wordt geacht voor ondersteuning door het fonds volgen verdere afspraken over betaalwijze en eventuele begeleiding en advies.

Innovatieve projecten, zoals de toepassing van duurzame energie (zonne-energie, windenergie en biogas) en duurzaam vervoer (vervoer op aardgas, groen gas of elektrisch vervoer), komen ook in aanmerking voor een financiële bijdrage.

Sponsors & partners van het Klimaatfonds

Iedereen kan het Klimaatfonds Den Haag steunen: niet alleen bedrijven en organisaties, maar ook particulieren.

Sponsors doen een bijdrage aan de organisatie. Het kan gaan om algemene sponsoring van onze activiteiten, maar sponsoring van een specifiek project is eveneens mogelijk. Van sponsors wordt geen actieve samenwerking verwacht.

Het Klimaatfonds werkt samen met een groot aantal partners, waarvan wel een actieve samenwerking wordt verwacht. De partners dragen elk op een eigen wijze bij aan het fonds. Dit kan door het beschikbaar stellen van uren, expertise en producten en diensten tegen gereduceerde tarieven. Ook een financiële bijdrage is mogelijk.

De krachten van overheid en bedrijfsleven bundelen zich in het Klimaatfonds. Dankzij de samenwerking met onze partners, kunnen lokale projecten die aantoonbaar leiden tot CO₂-reductie tot stand komen. Graag stellen wij u voor aan onze partners en sponsors:

CO₂-verantwoording

CO₂-balans 2010

Het Klimaatfonds houdt jaarlijks een CO₂-administratie bij waarin per organisatie wordt bijgehouden hoeveel CO₂ gereduceerd dient te worden. Ook wordt bijgehouden hoeveel CO₂ wordt gereduceerd met projecten in de stad.

In onderstaande tabel wordt weergegeven wat de CO₂-reductie doelstelling was en wat er daadwerkelijk is gerealiseerd in 2010.

CO ₂ –balans 2010				
Klimaatneutraal via het Klimaatfonds		Doelstelling in ton CO ₂	CO ₂ -reductieprojecten	Realisatie in ton CO ₂
Gemeente Den Haag	Klimaatneutrale organisatie	7.296	HTM groen gas	3.682
Fonds 1818	Klimaatneutrale organisatie	46	Aloysius College	689
Nutshuis	Klimaatneutrale organisatie	199	Toofan	56
Acodubo	Klimaatneutrale organisatie	2	Den Haag LED op	3.923
Gemeente Den Haag	Klimaatneutraal evenement (autovrije zondag)	24		
David Bade	Klimaatneutrale expositie	38		
Particuliere vliegvluchten	Klimaatneutrale vliegvluchten	3		
TOTAAL		7.608	TOTAAL	8.350

Tabel 1: CO₂-balans 2010

Uit de tabel blijkt dat er meer CO₂ is gereduceerd dan beoogd. Per saldo is 742 ton CO₂ meer gereduceerd. Dit saldo wordt als resultaat meegenomen in de CO₂ -administratie voor 2011.

Grondslag berekeningen

De basis van de CO₂-berekeningen zijn de emissiefactoren (zie bijlage 1) die zijn opgesteld door KPMG Sustainability en verder zijn geanalyseerd door NIBC. Naar aanleiding van de tweede analyse is medio 2009 een aantal aanpassingen uitgevoerd die hebben geleid tot een onderbouwd CO₂-omrekeningsysteem dat is gehanteerd in 2010.

Voor het opstellen van de emissiefactoren 2010 zijn gegevens van Agenschap NL en Defra gehanteerd. Beide instanties hebben autoriteit op het gebied van klimaat en duurzaamheid.

De emissiefactoren worden jaarlijks gecontroleerd.

De emissiefactoren zijn in de vorm van een CO₂-calculator gepubliceerd op de website en worden gebruikt om te berekenen wat de CO₂-uitstoot van organisaties, evenementen en huishoudens is. Ook worden de factoren gebruikt om te berekenen wat de CO₂-reductie is die wordt bereikt met besparende maatregelen bij projecten in de stad.

Rekenmethode en proces klimaatneutrale partijen

Organisaties, huishoudens en evenementen kunnen hun CO₂-uitstoot berekenen door het invullen van hun verbruiken in de CO₂-calculator op de website van het Klimaatfonds. De berekening wordt gemaakt voor het verbruik van:

- gas en elektriciteit
- auto
- openbaar vervoer
- vliegreizen
- overnachtingen

De CO₂-uitstoot die wordt berekend na het invoeren van de gegevens wordt aangegeven in tonnen CO₂. Door € 20,- per ton te storten in het Klimaatfonds wordt de berekende CO₂-uitstoot gecompenseerd via CO₂-reductieprojecten in de stad.

De verantwoordelijkheid voor de berekening ligt geheel bij de aanvrager. Het Klimaatfonds controleert deze gegevens slechts globaal.

Rekenmethode en proces projecten in de stad

De gelden die zijn verkregen van klimaatneutrale partijen worden besteed aan projecten in de stad die leiden tot evenveel CO₂-reductie als de berekende CO₂-uitstoot van de klimaatneutrale partijen.

De doelgroepen van het Klimaatfonds kunnen een aanvraag indienen voor een financiële bijdrage van het Klimaatfonds. De projecten die het Klimaatfonds ondersteunt moeten gericht zijn op aantoonbare CO₂-reductie door:

- de vermindering van het energieverbruik door besparingsmaatregelen;
- de toepassing van duurzame energie (zoals zonne-energie, windenergie en biogas) en duurzaam vervoer (vervoer op aardgas, of elektrisch vervoer);
- een efficiënter gebruik van traditionele energiebronnen, zoals “grijze” stroom, of fossiele brandstoffen.

De CO₂-reductie van projecten wordt berekend aan de hand van de besparingen die met de maatregelen zijn gerealiseerd (bijvoorbeeld energie- of gasbesparing). Deze besparingen worden door middel van de CO₂-calculator omgerekend naar CO₂-reductie.

Bij projecten waarbij investeringen in bedrijfsmiddelen plaatsvinden wordt de totale CO₂-reductie berekend voor de gehele levensduur (maximaal 15 jaar). Bij projecten waarbij de energiebron wordt vervangen door een meer duurzame soort, wordt de totale CO₂-reductie berekend aan de hand van het verbruik over het betreffende boekjaar. De uitkomst is bij beide type projecten de basis van de financiële bijdrage van het fonds. Voor elke ton CO₂ die wordt gereduceerd geeft het Klimaatfonds een bijdrage van maximaal € 15,-.

Het Klimaatfonds controleert de aanvraag aan de hand van een onderbouwing van de levensduur en de besparingen die wordt geleverd door een deskundige, te denken aan een besparingsdeskundige, een fabrikant of een adviesbureau.

Bij de beoordeling van de projecten wordt gevraagd om een aantal documenten aan te leveren:

- facturen genomen maatregelen;
- onderbouwing levensduur en besparing door middel van een verklaring van een erkend bedrijf;
- meest recente energienota/jaaroverzicht;
- kopie uittreksel Kamer van Koophandel.

De projecten worden secuur beoordeeld en een financiële bijdrage wordt uitsluitend gedaan indien aan alle voorwaarden is voldaan, alle stappen zijn doorlopen en de genoemde documenten zijn aangeleverd.

Klimaatneutraal in 2010

Het Klimaatfonds maakt klimaatneutraal wonen en werken mogelijk. Het Klimaatfonds heeft in 2010 van de volgende partijen een bijdrage ontvangen om een totale CO₂-uitstoot van 7.608 ton te reduceren in de stad:

	Klimaatneutraal via het Klimaatfonds	Omschrijving	Doelstelling in ton CO ₂
1.	Gemeente Den Haag	Klimaatneutrale gemeentelijke organisatie	7.296
2.	Nutshuis	Klimaatneutrale organisatie	199
3.	Fonds 1818	Klimaatneutrale organisatie	46
4.	Acodubo	Klimaatneutrale organisatie	2
5.	David Bade	Klimaatneutrale expositie	38
6.	Gemeente Den Haag	Klimaatneutraal evenement (autovrije zondag)	24
7.	Particuliere vliegreizen	Klimaatneutrale vliegreizen	3
TOTAAL			7.608 ton

Tabel 2: Klimaat neutraal in 2010

Per onderdeel wordt hieronder een toelichting gegeven.

ad 1) Gemeente Den Haag

De gemeente Den Haag heeft de ambitie om in 2040 een volledig klimaatneutrale stad te zijn. Dat is met recht een uitdaging, want de CO₂-uitstoot van Den Haag bedroeg in 2009 zo'n 2.700 kiloton. Daarvan werd 20 procent veroorzaakt door het verkeer (mobiliteit), 34 procent door huishoudens (wonen) en 46 procent door bedrijven (werken)¹.

“Verbeter de wereld, begin bij jezelf”: met dit uitgangspunt is de gemeente Den Haag vanaf 2010 een klimaatneutrale organisatie. Hiervoor zijn diverse stappen gezet. Zo heeft de gemeente in al haar gebouwen energiebesparende maatregelen genomen en gebruikt zij groene stroom voor bijvoorbeeld de openbare verlichting.

De uitstoot die niet door de gemeente Den Haag zelf kan worden gereduceerd, reduceert de gemeente door hiervoor een compensatiebedrag te storten in het Klimaatfonds. Hiermee worden projecten in Den Haag gefinancierd die de resterende CO₂-uitstoot van de gemeentelijke organisatie volledig reduceren.

ad 2) Nutshuis

Het Nutshuis maakt gebruik van groene stroom en heeft hierdoor geen CO₂-uitstoot voor het gebruik van elektriciteit. In 2010 is de CO₂-uitstoot door gasverbruik gecompenseerd via het Klimaatfonds.

¹ Klimaatplan gemeente Den Haag

ad 3) Fonds 1818

Fonds 1818 maakt gebruik van groene stroom en heeft hierdoor geen CO₂-uitstoot voor het gebruik van elektriciteit. In 2010 is de CO₂-uitstoot door gasverbruik gecompenseerd via het Klimaatfonds.

ad 4) Acodubo

Adviesbureau Acodubo heeft de CO₂-uitstoot van de verbruikte stadswarmte en elektriciteit gecompenseerd door een bijdrage te doen aan het Klimaatfonds.

ad 5) David Bade

In maart 2010 is de tentoonstelling van David Bade “Catch of the Day” klimaatneutraal gemaakt via het Klimaatfonds. Tegenover de CO₂-uitstoot die de tentoonstelling heeft veroorzaakt, heeft het Klimaatfonds een reductie van een gelijke hoeveelheid gerealiseerd. Dit was de eerste klimaatneutrale expositie in Den Haag.

ad 6) Gemeente Den Haag – Autovrije zondag

Op 19 september 2010 heeft de gemeente Den Haag de Autovrije zondag georganiseerd. De gemeente heeft dit evenement via het Klimaatfonds klimaatneutraal gemaakt. Er is gekeken naar de CO₂-uitstoot door verbruik van gas en elektriciteit, geproduceerde afval en gemiddeld aantal kilometers van bezoekers.

ad 7) Particuliere vliegreizen

In 2010 zijn 2 verzoeken gedaan om via het fonds vliegreizen klimaatneutraal te maken. De CO₂-uitstoot is berekend door het Klimaatfonds aan de hand van de bestemmingen van de reizen. De bestemmingen waren Israël en Portugal. De CO₂-uitstoot is door middel van lokale projecten gereduceerd in de stad.

CO₂-reductie projecten

Het Klimaatfonds heeft in 2010 aan vier projecten financiering toegekend:

Projecten 2010		Realisatie in ton CO ₂
1.	Surinaamse Sportvereniging Toofan Gasbesparing	56
2.	Aloysius College Gasbesparing	689
3.	HTM Groen gas	3.682
4.	Actie Den Haag LED op! Energiebesparing	3.923
TOTAAL		8.350 ton

Tabel 3: Totale CO₂-reductie 2010

Per project wordt hieronder een toelichting gegeven.

ad 1) Surinaamse Sportvereniging Toofan Gasbesparing

De Surinaamse Sportvereniging Toofan (SSV Toofan) is het eerste afgeronde project van het Klimaatfonds. Mede dankzij de bijdrage van het fonds heeft Toofan de CV ketel vervangen voor een energiezuinige HR ketel. De vereniging heeft hiermee een eerste stap gezet naar verduurzaming van het pand en wil in de toekomst ook de verlichting vervangen door energiezuinige verlichting en kijken naar isolatiemogelijkheden. Door het vervangen van de oude ketel wordt een CO₂-reductie bereikt van 56 ton.

Uitgangspunten:	
Besparing / jaar	2.097 m ³
Emissiefactor	1,78 kg CO ₂ /m ³
CO ₂ -reductie / jaar	3,73 ton
Levensduur	15 jaar
CO ₂ -reductie / 15 jaar	56 ton

Tabel 4: uitgangspunten project SSV Toofan

ad 2) Aloysius College Gasbesparing

Het Aloysius College heeft het warmwatersysteem in het gymnastiekgebouw vervangen en de oude CV ketel vervangen door een energiezuinige HR ketel. De school heeft reeds besparende maatregelen genomen. De leidingen zijn geïsoleerd, er zijn nieuwe ketels geplaatst en er is een betere regulering van de verwarmingen ingevoerd, voor een efficiënter verbruik van gas. Door het vervangen van het warmwatersysteem en de oude ketel wordt een CO₂-reductie bereikt van 689 ton.

Uitgangspunten:	
Besparing / jaar	25.808 m ³
Emissiefactor	1,78 kg CO ₂ /m ³
CO ₂ -reductie	45,94 ton
Levensduur	15 jaar
CO ₂ -reductie / 15 jaar	689 ton

Tabel 5: uitgangspunten project Aloysius College

ad 3) HTM Groen Gas

De busvloot van HTM maakt sinds 2009 een transformatie door. Alle dieselbussen worden vervangen door aardgasbussen. In 2011 zullen alle HTM bussen op aardgas rijden. De keuze voor aardgas is een keuze voor het meest duurzame openbaar vervoer. Het Klimaatfonds zorgt via CNG Net en Essent dat het equivalent van het door HTM gebruikte aardgas aan groen gas wordt gekocht en in het aardgasnet wordt ingevoerd. Deze methode is gelijk aan de methode voor groene stroom.

Groen gas wordt geproduceerd door de vergisting van biomassa (GFT, mest) of komt vrij bij waterzuivering. Na zuivering wordt het opgewaardeerd tot Slochteren aardgaskwaliteit en ingevoerd in het bestaande aardgasnet. Op deze wijze rijden de aardgasbussen van HTM CO₂ –neutraal.

CNG Net levert elk halfjaar een opgave, die door HTM moet zijn ondertekend. Hierop staan de werkelijke verbruiken van aardgas door HTM vermeld. Aan de hand van deze verbruiken maakt het Klimaatfonds een berekening van de gerealiseerde CO₂-reductie door eenzelfde hoeveelheid groen gas. CNG levert ook elk jaar een certificaat (zie bijlage 2) aan het Klimaatfonds dat aantoont dat er werkelijk groen gas is geproduceerd. Met dit project is in 2010 3.682 ton CO₂ gereduceerd.

Uitgangspunten:	
Verbruik 2010	2.068.310 m ³
Emissiefactor	1,78 kg CO ₂ /m ³
CO ₂ -reductie aardgas vs groen gas	3.682 ton

Tabel 6: uitgangspunten project HTM Groen Gas

ad 4) Den Haag LED op! Energiebesparing

Het Klimaatfonds heeft in 2010 een grootschalige inruilactie georganiseerd waarbij tegen een sterk gereduceerd tarief Philips ledlampen konden worden gekocht door bewoners van Den Haag. De actie is in december 2010 gestart en duurde drie maanden. In die drie maanden hebben bewoners van Den Haag massaal hun gloeilampen ingeruild voor ledlampen. In de actieperiode zijn in totaal 13.500 gloeilampen voor ledlampen ingeruild.

De lampen konden via een speciale actiesite worden besteld en konden vervolgens bij het stadhuis of een van de vijf Haagse Gamma vestigingen worden afgehaald. Per huishouden konden maximaal zes ledlampen worden gekocht. Een voorwaarde was wel dat voor elke bestelde ledlamp, een oude gloeilamp van minimaal 40 watt moest worden ingeleverd. De oude gloeilampen worden op een duurzame manier verwerkt door Van Gansewinkel.

De huurders van woningbouwcorporatie Haag Wonen hebben in totaal meer dan 4.600 lampen ingeruild. Haag Wonen heeft haar huurders een extra korting aangeboden op de actie prijs van de ledlamp. Staedion heeft voor haar huurders 3.000 lampen beschikbaar gesteld. Aardwarmte Den Haag heeft 1.500 lampen beschikbaar gesteld aan bewoners, die rondom de locatie voor het geothermieproject wonen en last hebben ondervonden van de boringen. De resterende ledlampen zijn gekocht door andere Hagenaars, die hiermee hebben laten zien dat energiebesparing van deze tijd is en dat iedereen een steentje kan bijdragen aan een beter milieu.

Den Haag LED op! was een initiatief van het Klimaatfonds Den Haag in samenwerking met de gemeente Den Haag, Philips Electronics, Deutsche Bank, Van Gansewinkel, Haag Wonen, Staedion, Gamma, Aardwarmte Den Haag, suXus managed IT services en Delta III visuals & communication.

Voor de berekening van de CO₂-reductie is gebruik gemaakt van de input van onze partner Carbon Matters. Met deze actie is 3.923 ton CO₂ gereduceerd.

Uitgangspunten:	
Aantal lampen	10.008 ¹
Levensduur	Totaal aantal branduren: 25.000
Emissiefactor / lamp	0,392 kg CO ₂ /kWh
Totale CO ₂ -reductie	0,392 * 10.008 = 3.923 ton

Tabel 7: Uitgangspunten project Den Haag LED op

Toelichting

Aantal lampen

De lampen die in 2010 gekocht zijn en waarvan de betaling in 2010 heeft plaatsgevonden, worden meegerekend voor 2010. Op basis van de facturen van Philips en de bankafschriften van het Klimaatfonds is vastgesteld dat in totaal 10.008 lampen in 2010 zijn gekocht door het Klimaatfonds.

Aantal branduren ledlamp en bepaling levensduur

Het aantal branduren over de gehele levensduur van de ledlamp, wordt door Philips gegarandeerd voor in totaal 25.000 uur. Uitgaande van 2000 branduren per jaar per lamp, wordt een crediteringsperiode van 12,5 jaar aangehouden.

Omrekenfactor elektriciteit

Voor de Nederlandse situatie wordt de feitelijke conversiewaarde per kWh elektriciteit sterk bepaald door het feit dat in de Nederlandse elektriciteitsproductie een grote bijdrage zit van elektriciteitsopwekking op basis van aardgas. In andere landen wordt meer olie en steenkool gebruikt. Deze waarden kunnen van jaar tot jaar variëren afhankelijk van de wijzigingen in de energiemix. Voor de Nederlandse situatie geldt voor 2010 een waarde van 490 gCO₂/kWh.

De emissiefactor die is gehanteerd voor de ledactie komt niet overeen met de emissiefactor zoals aangegeven in bijlage 1. De berekeningen voor de ledactie zijn gemaakt, nadat een aanpassing van de emissiefactoren plaats heeft gevonden.

Omrekenfactor CO₂-reductie led lampen

Onderstaande tabel beschrijft de berekening van de CO₂-reductie per lamp over de gehele levenscyclus van de LED-lamp vergeleken met de cyclus van de gloeilamp.

Type	Vermogen (W)	Levensduur (hr)	Gebruik	Productie	Transport	Verpakking	Totaal
GLS 40W	40	1.000	490,0	2,8	0,24	0,49	494
Master LED Glow 8W	8	25.000	98,0	3,9	0,05	0,01	102
Totale reductie per lamp (in gram CO ₂)							392

Tabel 8: Gloeilamp versus ledlamp: CO₂ footprint per geproduceerde lamp (productie-verpakking-transport) bron: Carbon Matters

Beoordelingsverklaring

Beoordelingsverklaring Baker Tilly Berk

Accountants

Baker Tilly Berk N.V.
Scheveningseweg 80-82
Postbus 85745
2508 CK Den Haag
T: +31 (0)70 358 90 00
F: +31 (0)70 350 20 20
E: denhaag@bakertillyberk.nl
KvK: 24425560
www.bakertillyberk.nl

Stichting Klimaatfonds Den Haag
Riouwstraat 191
2585 HT DEN HAAG

Referentie
MdG\MvdH\0014755\000001

ASSURANCERAPPORT

Opdracht

Wij hebben de in bijgaand jaarverslag 2010 van Stichting Klimaatfonds Den Haag te Den Haag op pagina 19 tot en met 27 opgenomen CO₂-verantwoording 2010 onderzocht. Deze verantwoording is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de stichting. Het is onze verantwoordelijkheid een assurance-rapport inzake de CO₂-verantwoording te verstrekken.

Werkzaamheden

Wij hebben ons onderzoek verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder Standaard 3000, "Assurance-opdrachten anders dan opdrachten ter controle of beoordeling van historische financiële informatie". Dienovereenkomstig dienen wij ons onderzoek zodanig te plannen en uit te voeren dat een beperkte mate van zekerheid wordt verkregen dat de verantwoording geen afwijkingen van materieel belang bevat. De in dit kader uitgevoerde werkzaamheden bestonden in hoofdzaak uit het inwinnen van inlichtingen bij functionarissen van de entiteit en het uitvoeren van cijferanalyses met betrekking tot de gegevens. Door de aard en de omvang van onze werkzaamheden kunnen deze slechts resulteren in een beperkte mate van zekerheid omtrent de juiste weergave van de CO₂-verantwoording.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen assurance-informatie voldoende en geschikt is als basis voor onze conclusie.

Conclusie

Op grond van ons onderzoek is ons niets gebleken op basis waarvan wij zouden moeten concluderen dat de CO₂-verantwoording geen juiste weergave geeft van de verantwoorde CO₂-reductiedoelstelling en -realisatie in overeenstemming met de grondslagen zoals opgenomen in de CO₂-verantwoording.

Den Haag, 24 juni 2011

Baker Tilly Berk N.V.

M.J. de Graaf
Registeraccountant

Alle diensten worden verricht op basis van een overeenkomst van opdracht, gesloten met Baker Tilly Berk N.V., waarin van toepassing zijn de algemene voorwaarden, beschikbaar bij de Kamer van Koophandel onder nr. 24425560. In deze voorwaarden is een beperking van aansprakelijkheid opgenomen.

Bijlagen

Bijlage 1: Emissiefactoren gehanteerd in 2010

Verbruik		
Gas	1,78	kg CO ₂ /m ³
Elektriciteit (hoeveelheid stroom (kWh) - geen groene stroom)	0,59686	kg CO ₂ /kWh
Stadswarmte (hoeveelheid GJ warmte)	16,8	kg CO ₂ /GJ
Vervoer – auto		
Totale hoeveelheid benzine	0,2315	kg CO ₂ /l
Totale hoeveelheid diesel	0,2630	kg CO ₂ /l
Totale hoeveelheid LPG	0,1495	kg CO ₂ /l
Totale hoeveelheid aardgas	0,27278	kg CO ₂ /kg
Totale afstand afgelegd met benzine voertuigen	0,207	kg CO ₂ /km
Totale afstand afgelegd met diesel voertuigen	0,1979	kg CO ₂ /km
Totale afstand afgelegd met LPG voertuigen	0,2243	kg CO ₂ /km
Totale afstand afgelegd met aardgas voertuigen	0,224.3	kg CO ₂ /km
Totale afstand afgelegd met hybride voertuigen	0,1065	kg CO ₂ /km
Vervoer – OV		
Aantal km busvervoer	0,0686	kg CO ₂ /pkm
Aantal km tramvervoer (geen RandstadRail HTM)	0,0420	kg CO ₂ /pkm
Aantal km trein (nationaal)	0,050	kg CO ₂ /pkm
Aantal km trein (internationaal)	0,018	kg CO ₂ /pkm
Vliegreizen		
Europa	400	kg CO ₂ /vlucht
Noord-Amerika	1800	kg CO ₂ /vlucht
Zuid-Amerika	2400	kg CO ₂ /vlucht
Verre Oosten	2100	kg CO ₂ /vlucht
Midden Oosten, Centraal Azië of Rusland	1000	kg CO ₂ /vlucht
Afrika	1500	kg CO ₂ /vlucht
Oceanië	4000	kg CO ₂ /vlucht
Overnachtingen		
Aantal overnachtingen	31,95	kg CO ₂ /nacht

Tabel 9: Emissiefactoren 2010

Bijlage 2: Certificaat Essent

Hierbij verklaart Essent ten behoeve van

CNG Net B.V. te Nieuwegein

voor de periode 1 januari 2010 tot en met 31 december 2010 eenmalig 4.537.125 Groen Gas Certificaten in haar certificatensysteem te hebben afgeboekt.

CNG Net toont hiermee een bewuste keuze in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Essent garandeert ten aanzien van de certificaten dat de daaraan gerelateerde hoeveelheid vergoend gas is ontstaan bij de productie van stortgas afkomstig van biomassa-afval dat is opgewaardeerd naar aardgaskwaliteit en dat vervolgens is ingevoerd op het openbare gasnet.

Essent Energie Verkoop Nederland BV

Auke van Stralen
Manager Business Development & Sourcing

Klimaatfonds Haaglanden

Bezoekadres:

Riouwstraat 191
2585 HT Den Haag
T: 070 311 49 49
F: 070 362 61 53

Postadres:

Postbus 622
2501 CP Den Haag
E: info@klimaatfondshaaglanden.nl
W: www.klimaatfondshaaglanden.nl

Ontwerp: Delta III, Den Haag

